Görünmez Zırhların Ağırlığı

Kadınlar, Eşitsizlik ve Şiddet

*Araştırma kapsamında, Twentify'ın AI destekli nitel araştırma platformu Quals.ai kullanılarak 300 kadın ve erkek katılımcıyla derinlemesine görüşmeler gerçekleştirdik.

Quals.ai Twentify

Günlük hayatın içinden sıradan anlar… Bir otobüs yolculuğu, bir asansörde karşılaşma, akşam eve dönüş yolu ya da bir parkta dinlenme molası. İlk bakışta olağan gibi görünen bu karelerin her biri, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadınların maruz kaldığı güvensizlik duygusu ve şiddet gibi derin meselelerin yansımalarını barındırıyor.

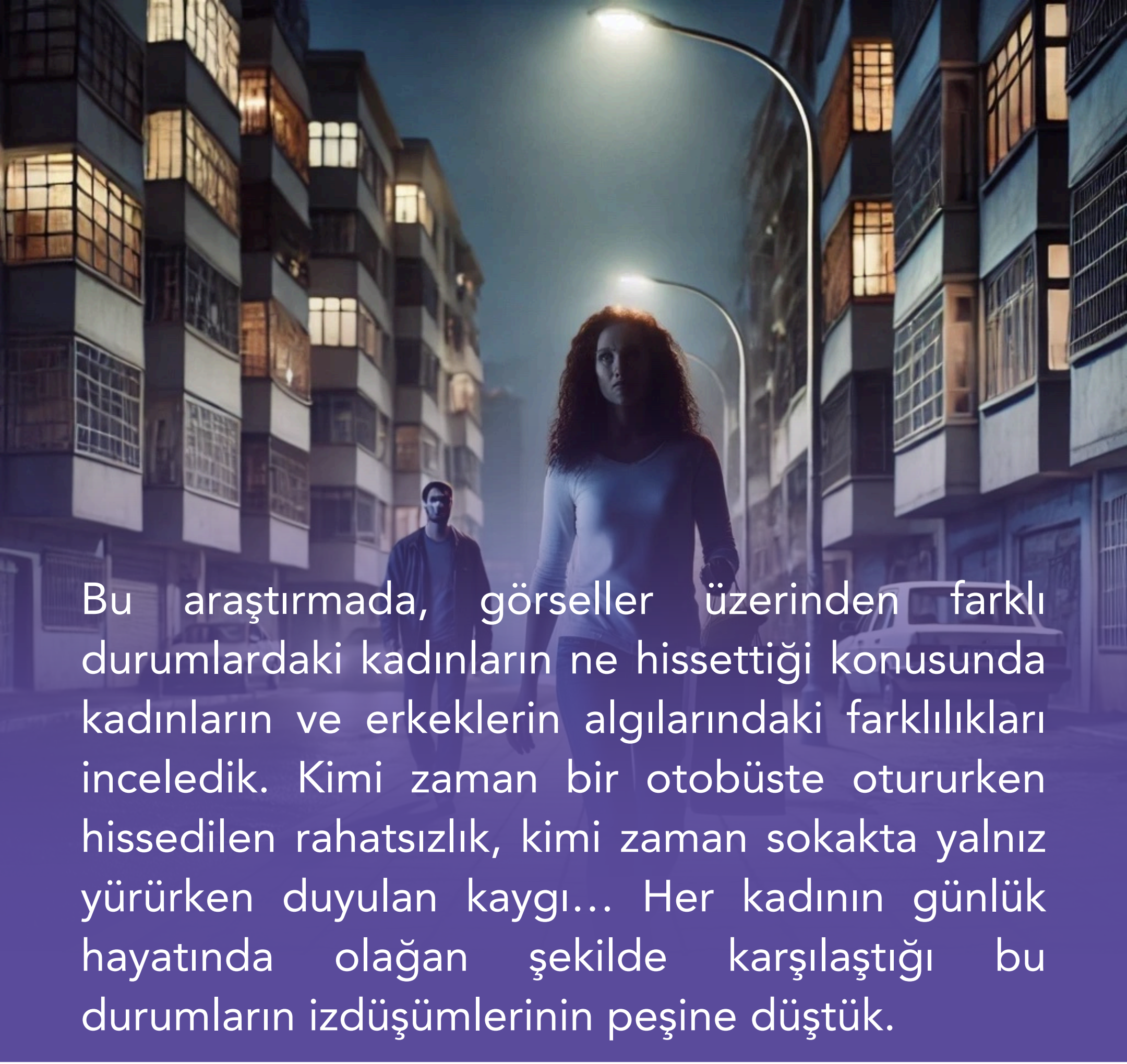

Bu araştırmada, görseller üzerinden farklı durumlardaki kadınların ne hissettiği konusunda kadınların ve erkeklerin algılarındaki farklılıkları inceledik. Kimi zaman bir otobüste otururken hissedilen rahatsızlık, kimi zaman sokakta yalnız yürürken duyulan kaygı... Her kadının günlük hayatında olağan şekilde karşılaştığı bu durumların izdüşümlerinin peşine düştük.

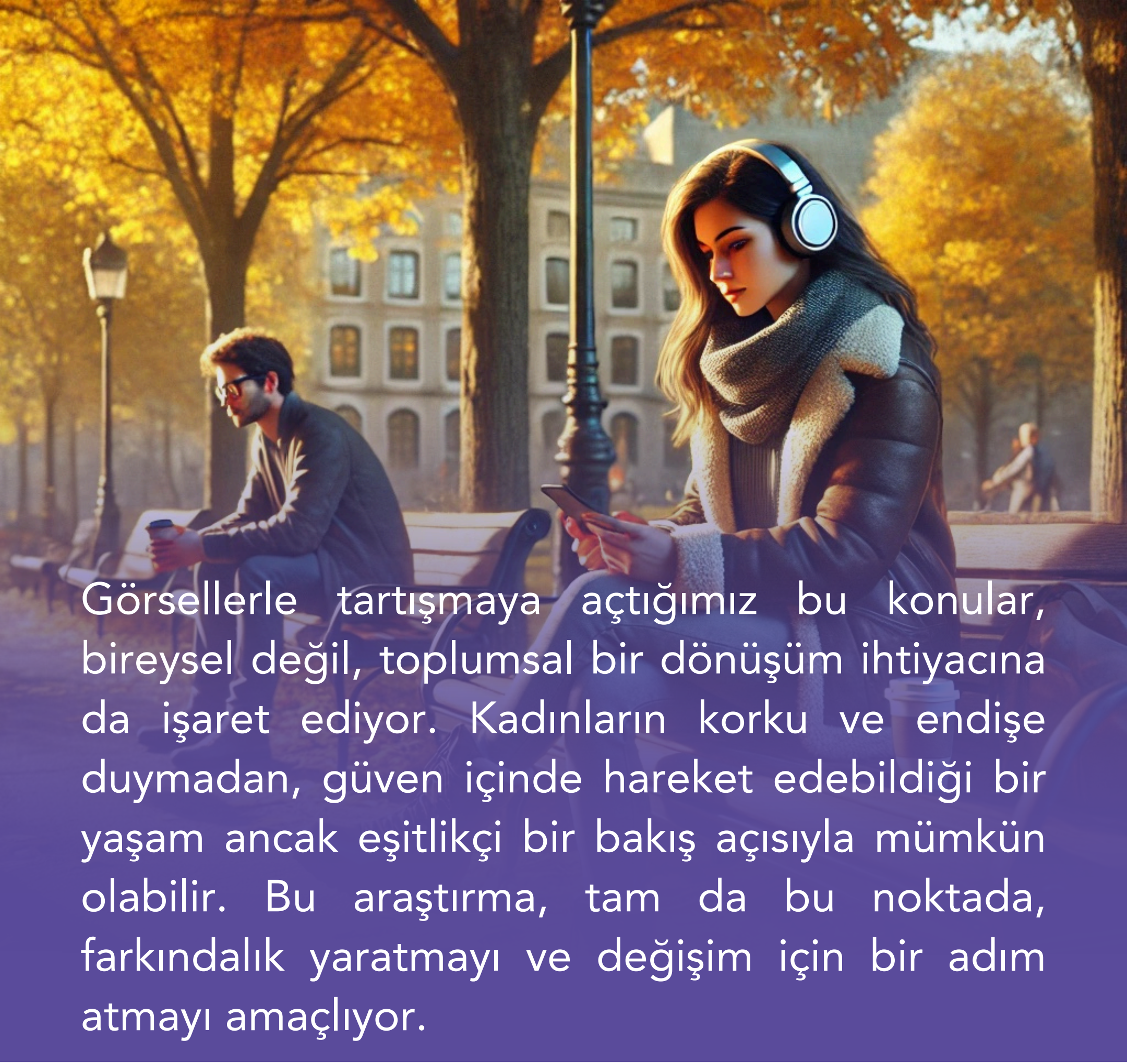

Görsellerle tartışmaya açtığımız bu konular, bireysel değil, toplumsal bir dönüşüm ihtiyacına da işaret ediyor. Kadınların korku ve endişe duymadan, güven içinde hareket edebildiği bir yaşam ancak eşitlikçi bir bakış açısıyla mümkün olabilir. Bu araştırma, tam da bu noktada, farkındalık yaratmayı ve değişim için bir adım atmayı amaçlıyor.

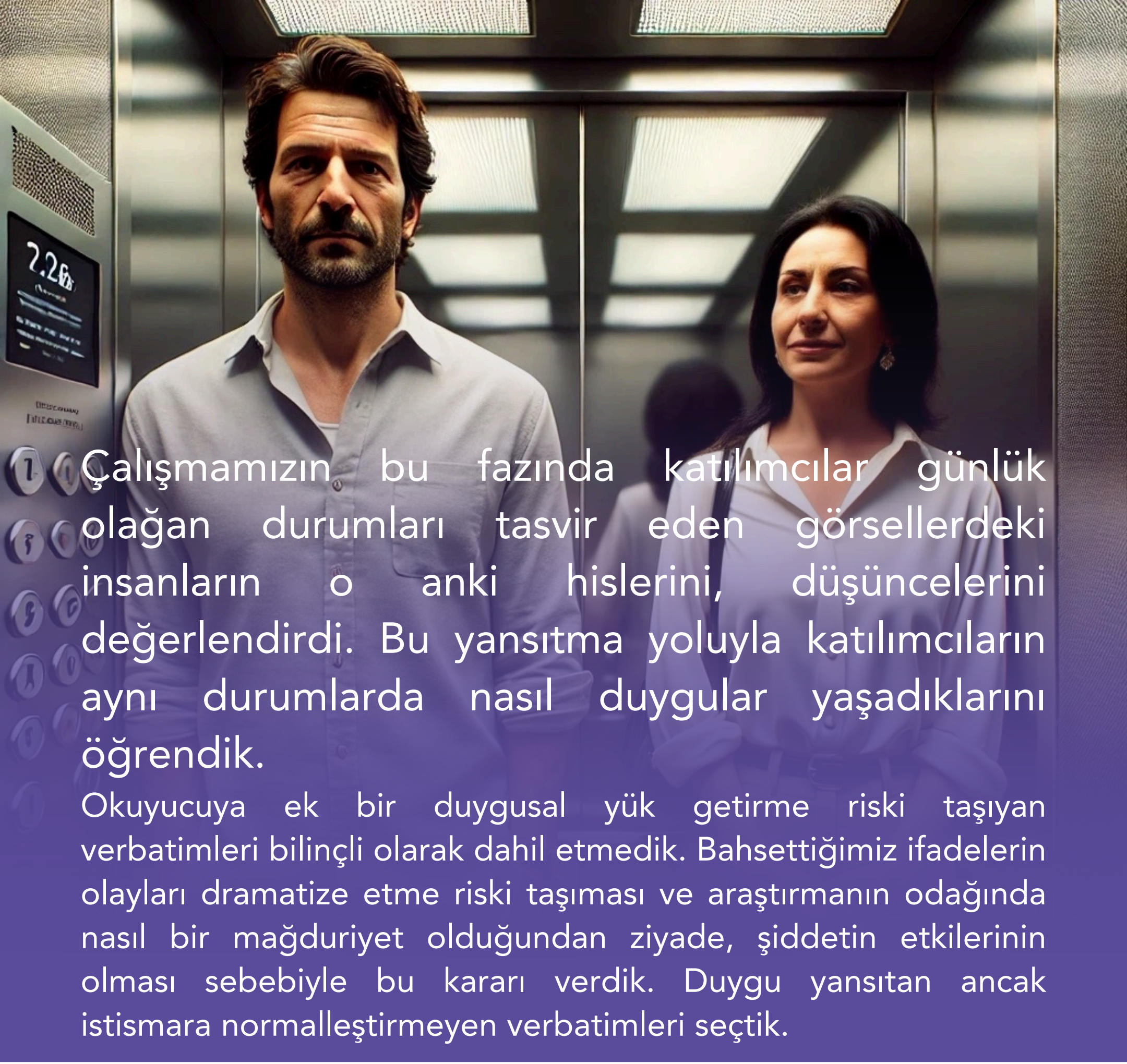

Çalışmamızın bu fazında katılımcılar günlük olağan durumları tasvir eden görsellerdeki insanların o anki hislerini, düşüncelerini değerlendirdi. Bu yansıtma yoluyla katılımcıların aynı durumlarda nasıl duygular yaşadıklarını öğrendik.

Okuyucuya ek bir duygusal yük getirme riski taşıyan verbatimleri bilinçli olarak dahil etmedik. Bahsettiğimiz ifadelerin olayları dramatize etme riski taşıması ve araştırmanın odağında nasıl bir mağduriyet olduğundan ziyade, şiddetin etkilerinin olması sebebiyle bu kararı verdik. Duygu yansıtan ancak istismara normalleştirmeyen verbatimleri seçtik.

Kadınlar için toplumsal alanlarda güvenlik endişesinin günlük hayatlarının bir parçası hâline geldiği görülüyor. Erkeklerin "sıradan" olarak tanımladığı birçok durum, kadınlar için kaygıya sebep oluyor. Otobüste, asansörde veya takside yalnız kalmak kadınların zihninde sürekli bir güvenlik değerlendirmesi yapmasını gerektiriyor. Bu kaygılar genel bir toplumsal şiddet endişesinden ziyade kadınlar özelinde onları hedef alan kadın cinayetleri, taciz vakaları gibi sistematik bir sorunun yansımaları.

"Otobüste tek kaldığımda ya da az kişi olduğunda kendimi güvende hissetmiyorum, zarar görecekmişim gibi hissediyorum." (Kadın, 41)

"Kadın cinayetleri ve toplu taşımada tacizler gibi olaylar tedirginlik yaratabilir." (Kadın, 32)

"Kadının tedirginliği ve korkusu, erkek yolcu olarak üzerinde bir sorumluluk hissettiriyor." (Erkek, 30)

Erkeklerin Farkındalığı... Ama Pasif Duruşu

Kadınların toplumsal güvensizlik algısı ve sürekli tetikte olma hali, erkekler tarafından genellikle gözlemlenen ancak müdahale gerektirmeyen bir durum. Erkek katılımcılar, kadınların yaşadığı korkulara aşina olduklarını ancak genellikle doğrudan bir çözüm sunmak yerine "kadınların kendi önlemlerini alması gerektiğini" düşündüklerini dile getiriyor.

Erkekler, kadınların yaşadığı tedirginlik ve korkuyu gözlemleyip kabul etseler de, çözümde kendilerinde bireysel bir sorumluluk görmüyor.

"Kadın bu durumdan çıkmak istiyorsa öncelikle yaşadığı hayatta kendini öncelikli kılması." (Erkek, 27)

"Kadın cinayetleri ve cinsel istismar gibi olaylar nedeniyle kadınlar güvensiz ve korku dolu hissediyorlar." (Kadın, 42)

"Ben Değilim Ama..."

Erkeklerin kadına yönelik şiddet algısı, çoğu zaman doğrudan bir sorumluluk almak yerine, bu konunun dışında olduklarını belirtme eğilimi üzerinden şekilleniyor. Erkekler, kadına yönelik şiddetin ve kadınların güvensizliğinin yaygın bir sorun olduğunu kabul etse de, bunu kendi kimlikleriyle doğrudan ilişkilendirmiyor. "Ben yapmıyorum ama yapanlar var" çevresinde dönen ifadelerle sorumluluktan kendilerini ayırıyorlar.

Bazı Münferit Olaylar

Araştırmada, erkek katılımcıların kadınların toplumsal alanlarda yaşadığı güvensizlik hissini anladıkları, ancak bunun daha çok bireysel düzeyde "kötü niyetli kişiler" tarafından yaratıldığını düşündükleri görülüyor. Genellikle şiddet ve tacizin bazı "kötü" bireyler tarafından gerçekleştirildiğini belirterek, bu sorunun "erkeklikle" ilişkisinden bahsetmiyorlar.

"Suçluların daha fazla cezalandırılması ve adalete güvenin artması ile çözülür bu işler." (Erkek, 31 yaş)

"Toplumsal farkındalığın artması, kadınların güvenliğini artırabilir." (Erkek, 29 yaş)

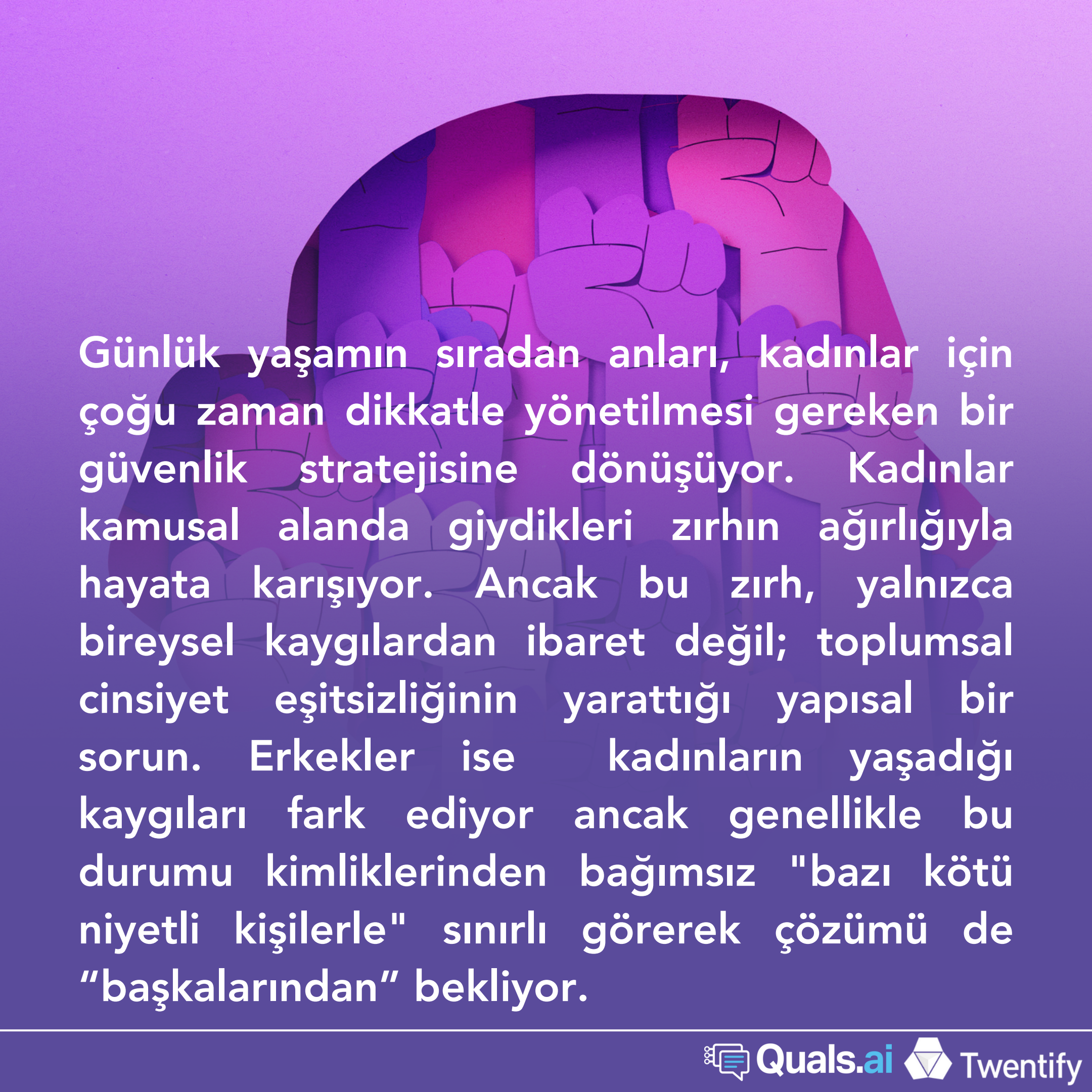

Günlük yaşamın sıradan anları, kadınlar için çoğu zaman dikkatle yönetilmesi gereken bir güvenlik stratejisine dönüşüyor. Kadınlar kamusal alanda giydikleri zırhın ağırlığıyla hayata karışıyor. Ancak bu zırh, yalnızca bireysel kaygılardan ibaret değil; toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yarattığı yapısal bir sorun. Erkekler ise kadınların yaşadığı kaygıları fark ediyor ancak genellikle bu durumu kimliklerinden bağımsız "bazı kötü niyetli kişilerle" sınırlı görerek çözümü de “başkalarından” bekliyor.

Sırada...

Görünmez Duvarlar: Kadın ve Erkeklerin Şiddet Algısındaki Farklar